

LAKIALOITE 53/1999 vp

Laki työturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa esitetään työturvallisuuslakia muutettavaksi siten, että yksintyöskentely muun muassa kaupan alalla sekä anniskeluliikkeissä ja muissa töissä, joissa yksintyöskentely vaarantaa työturvallisuutta, kiellettäisiin niiltä osin kuin turvallisuutta ei muuten voida riittävällä tavalla turvata.

Myyjiin ja tarjoilijoihin kohdistuneet väkivalanteot ovat lisääntyneet, mikä johtuu kahdesta lainsäädännössä toteutetusta toimenpiteestä. Ensinnäkin alkoholilainsäädännön liberalisointuminen on johtanut siihen, että anniskeluoikeuksia on helpompi saada kuin ennen ja toiseksi kauppojen sekä liikkeiden, kuten myös anniskelupaikkojen, aukioloajat ovat vapautuneet. Samanaikaisesti henkilöstön määrää ei kuitenkaan ole riittävästi lisätty, eikä henkilöstölle ole järjestetty kuin harvoissa poikkeustapauksissa muutaakaan turvaa päihtyneiden henkilöiden arvaamattomia väkivallantekoja vastaan. Turvattomuus työpaikoilla on näin lisääntynyt.

Tutkimusten mukaan 85 prosenttia kaupan alan työntekijöistä pelkää huonosti käyttäytyviä asiakkaita. Näistä puolet ilmoittaa pelkäävänsä usein. Työnteko jatkuvassa pelossa on sinällään työturvallisuuden kannalta ongelma. Se, että pelko konkretisoituu väkivallantekoina, johtaa siihen, että asiassa on pikaisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin.

Tutkimusten mukaan kaupan alan työntekijät pitävät asiakaspalvelutyöstä ja toisaalta kulutta-

vat pitävät kaupan valintaperusteena palvelua tärkeänä. Kuluttajan peruste kaupan vaihtamiseen toiseen onkin usein jokin palvelutasoon liittyvä ongelma. Jatkuvassa turvattomuudessa eläminen ei ainakaan edistä palveluhalukkuutta. On sekä työnantaja- että työntekijäosapuolen etu hoitaa tämä asia kuntoon.

Yksintyöskentely aiheuttaa työturvallisuuden kannalta riskejä myös muilla kuin palvelualoilla. Kustannukset lyhytnäköisestä säästämisestä henkilöstömenoissa voivat helposti kohota huimiksi. Esimerkiksi tulitöiden yhteydessä on erittäin tärkeää, että paloalvonta on erittäin hyvin järjestetty. Hitsauksen yhteydessä lennähtävä kipinä voi aiheuttaa jopa miljardien markkojen vahingon, jopa useiden satojen ihmisten hengen ja terveyden vaarantumisen. Tästä esimerkkinä Turun telakalla tapahtunut tulipalo, jonka seurauksena useita satoja ihmisiä jouduttiin evakuoimaan valmiina 2,5 miljardia markkaa maksavasta loistoristeilijästä. Vaikka vahingot eivät tällä kertaa nousseet kuin miljooniin markkoihin, on silti kysyttävä, onko järkevää säästää henkilöstökuluista yksintyöskentelyn avulla, kun seuraukset tästä säästämisestä voivat sekä ihmishenkien että taloudellisten menetysten kautta nousta tälle tasolle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki työturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 28 päivänä kesäkuuta 1958 annettuun työturvallisuuslakiin (299/1958) uusi 36 a § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Yksintyöskentely

36 a §

Mikäli työntekijä joutuu työskentelemään sellaisessa asiakaspalvelussa, mihin liittyy riski joutua väkivallan kohteeksi, on työpisteeseen sijoitettava työturvallisuuden kannalta riittävä määrä henkilöstöä. Mikäli työn luonteen johdosta ei henkilöstön määrää voida riittävästi lisätä, on työnantajan huolehdittava työntekijöiden koulutuksesta väkivallan riski huomioiden sekä jär-

jestettävä tarpeelliset turvalaitteet sekä hälytysjärjestelmät työntekijän käyttöön. Mikäli muilla aloilla yksintyöskentelyn yhteydessä suoritetaan sellaisia työtehtäviä, jotka saattavat aiheuttaa työturvallisuuden vaarantumista, on riittävä henkilöstö sijoitettava työpisteeseen työturvallisuutta vaarantavan työsuorituksen ajaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 1999.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1999

Marjaana Koskinen /sd
Tapio Karjalainen /sd
Riitta Prusti /sd
Pirkko Peltomo /sd
Rakel Hiltunen /sd
Heli Paasio /sd
Harry Wallin /sd
Susanna Rahkonen /sd
Ismo Seivästö /skl

Erkki Kanerva /sd
Marjatta Vehkaoja /sd
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Saara Karhu /sd
Kalevi Olin /sd
Arto Seppälä /sd
Reijo Laitinen /sd
Janina Andersson /vihr